

Barabás Zoltán

Hídemberi szolgálatban

Megmaradni embernek, magyarnak, léleknek - alkalmas és alkalmatlan időben. E súlyos parancs mértéke alatt tette próbára a Teremtő Sulyok Vincét, akit legendás szerénysége talán még a mai ünnepen is visszatart a vallomástételtől: Uram, kiálltam a próbát. Viszont helyette mi kell kimondjunk: neki Pál sorsa jutott a hosszú türésben és a kitaszítottágban; hűséggel végzett szolgálata, imígyen kikerekedett életműve pedig evidencia.

Sulyok Vince hangosan is végiggondolható sorsa engem, erdélyi embert, mindekelőtt Szenci Molnár Albert és/vagy Misztótfalusi Kis Miklós sorsára, szilárd küldetéstudatukra, továbbá az igaz magyarnak született ember megingathatatlanóságára emlékeztet. Ám a további vonatkozások sem lehetnek érdektelenek. Egyrészt a békeidőben fürdőző, fejlődő Nyugat-Európa kapcsán, másrészt a hazagondolás művészetének okán.

Az előbb megidézett két erdélyi nagysághoz hasonlatosan mindkettőből kijutott Sulyok Vincének. Csakhogy... egészen más „alapon”. Az Ő indulása egyben menekülés, önként vállalt száműzetés volt. Midőn a reménység angyala átszállt Magyarország felett, ott és akkor az egri élvonal jelenti számára a küldetést. Igen: hiteles ötvenhatosként élte meg az Európa őszinte csodálatát is kiváltó magyar forradalom és szabadságharc eseményeit, majd az ezt követő vörös terror szörnyűségeit.

„Mikor már ésszerűbbet nem tehettem. /gyalog és vonatokra kapaszkodva/ a forradalmas fél országon át / óvó házba hazamenekedtem.” -olvashatjuk az 1956. november 20-án született *Fekete napok* című versében. A „consummatum est” ménfőcsanakai hangulatát döbbenetes erővel tárja elénk az utolsó strófa négy sora: „Napok születnek megfűlő napokra. / Magamat marva mérem én az udvart l a konyhától a füstölő ganéig l s szétpattog a jég a lábam alatt darabokra.”

Öt év urán címmel, 1961 szeptember 27-én immár Oslóban írja megrázó önvallozással felérő nagy versét. Ennek sommás záró része önmagáért beszél: „Megéri-e az igazság a máglyát?/ Nem felel aki belehalt/ öt éve rothad már a föld alatt / s nem felel aki túlélte a bajt / csak ácsorog a változó időben / s évei mint az aprópénz széthullanak.”

A tavalyi, sorrendben harmadik Partiumi Írótábor az, 1956-os magyar forradalom és szabadságharc eseményeinek, illetve irodalmának szentelte teljes időkeretét. A meghívott hiteles '56-os magyar írók névsorában ismét ott szerepelt Sulyok Vince neve is. Ám ismét közbeszólt a sors, helyette egy férfiasan őszinte, tárgyilagos dolgozat érkezett Nagyváradra. „...Ahogyan az életem alakult, ahogyan ma is élek, végső soron mind-mind 1956 októberének köszönhetem: eszméinek, szellemének, a vele kapcsolatos, élményeknek. S bár bizonyos fokig áttételesen, de még a nagyvilágra is

1956 nyitotta rá számomra a kaput. 1956 lett tehát sorsom 1956 az én nagyvilágra kitérűlt kapum. 1956 által jutottam olyan helyzetbe, olyan tevékenységben ér munkakörhöz, amely paradox módon azt ú lehetővé tette, hogy hazámból a külvilágba kiszakadva, idegen földön is a szülőhazámhoz, annak szelleméhez kötődve élhessek. 1956 a sorsom!”

Sulyok Vince életének utóbbi ötven esztendeje hídemberi szolgálatban telt. Híd akart és híd tudott lenni Skandinávia népeinek lenyűgözően gazdag szellemi kultúrája és a magyar világ között. Fáradhatatlanul szolgált. Írt. Többek között: egy hatalmas történeti opust. Közben fordított. Antológiákat szerkesztett. Akarva-akaratlanul: nevelt. Erre talán Pomogáts Béla irodalomtörténész tapintott rá mindmáig legérzékletesebben: „Az igazi haza az ő számára is a szellemi haza. történelem... Ennek a szellemi és lelki hazának a része Ménfőcsanak ér Eger, Oslo és Budapest...”

Mai ünnepi alkalmunk további hozadéka lehet annak kertelés nélküli kimondása is, hogy Sulyok Vince életének példája miként szolgált „láttelelet” hétköznapi önösszeszedési képességünkről. Hiszen pusztá jelenlétével, egész élete munkájával erősíti bennünk is a hovatartozás érzését, fokozza a kohézió iránti igényünket, de legfőképpen szeretetre nevel és tanít.

Megköszönve a hosszú türesemben tanúsított állhatatosságát: azt, hogy teljes munkásságával a magyar értékek és erények sokasodását szolgálta- itt és most, mielőtt még átlépné a hetvenötödik „grádicsot”, Isten gazdag áldását kérem Sulyok Vince életére, családjára és minden további szolgálatételére.

Gülch Csaba

„Mindannyiuk adósa vagyok”

Kedves ünneplő egybegyűlte! Néha fáj az idő, néha meg simogat. Esténként, vagy a pőre virradatkor, arcunk fölé hajolnak a távoli emlékek, s mint az illatos takaró átmelegítik a lélek magányban didergő zugait. Szakadozott leltárral jár vissza látogatni, vagy éppen kísértetni a múlt.

Tört szélű fényképek, tintaceruzával íri, suta levél. A messzeségtől elfoszló ének, a kopott lóden legbelső zsebébe rejtett megsárgult újságdarab. A gyötrelmes hazátlanság máig erő, fájdalmas szorítása. Az estharang, a sötét ellen elmorzsolts imák, a harmattól csillagos, mosolygós faluvégi rét, az utcabeliek olykor-olykor felidézett névsora, a börtön előtt a véres imakövek, hervadó virágcsokor a friss sírokon: ez mind-mind történelem!

És Sulyok Vince, József Attilához hasonlatosan, a talpig nehéz hűség költője, ebben a történelemben, ebben a látszólag soha el nem kezdődött, soha vége nincs történetben az egyik főszereplő. Egy a százezrek közül, aki a „szent örület”, a „szent megszállottság” napjai után ún.-a kelt. A kíméletlen megtorlás, az egyénre